

हिंदुहृदयसप्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला
दवाखाना या योजनेसाठी २२१०८०४९ या
लेखाशिर्षातून रु. ६० कोटी वितरीत
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: पुरमा -२०२५/प्र.क्र.३२/रुशआ-१ ई.क्र. १९४८६६९
०८ वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकूल इमारत
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००९.
दिनांक : २१ जानेवारी, २०२६

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्रमांक : प्रशामा-१२२३/प्र.क्र.१८०/आरोग्य-७,
दिनांक ११.०७.२०२३.
- २) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक: अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दिनांक ०७.०४.२०२५,
२९.०४.२०२५ व दिनांक ०५.०५.२०२५.
- ३) सहायक संचालक, राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान, मुंबई यांचे पत्र क्र. रा.आ/आपला दवाखाना
/पा.अ./पुरवणी मागणी/२०२५-२६/१२६६७-७५/२५, दिनांक ०९.०५.२०२५ व पत्र क्र. HBT/खर्च
निधी पुरवणी/८९७१९-८९७२३/२०२५, दिनांक २९.१०.२०२५ व दि. २०.०९.२०२६

प्रस्तावना :-

राज्यातील जनतेला प्राथमिक आरोग्य केंद्र, नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र, उपकेंद्र, ग्रामीण
रुग्णालय, श्री रुग्णालय, उपजिल्हा रुग्णालय, जिल्हा रुग्णालय, वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय व
महानगरपालिका रुग्णालय यांच्यामार्फत आरोग्य सेवा उपलब्ध करून दिली जाते. शहरी भागातील अतिशय
दाटीवाटीने वसलेल्या भागापासून तसेच झोपडपट्टी वस्तीपासून नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचे अंतर जास्त
असल्यामुळे काही झोपडपट्ट्या व झोपडपट्टीसद्श भाग आरोग्य सेवांपासून वंचित राहत आहे. राज्यातील
दवाखाने अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाने अद्ययावत बनविण्यासाठी, सातत्यपूर्ण आरोग्य, गुणवत्तापूर्ण सेवा, सुलभ व
परवडणारी जागतिक दर्जाची आरोग्य सेवा प्रदान करून राज्याचा आरोग्य निर्देशांक वाढविण्याचे शासनाचे
धोरण आहे. मुंबई महानगरपालिकेने सन २०२२-२३ मध्ये “हिंदुहृदयसप्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला

दवाखाना” केंद्रांची स्थापना केली आहे व सदर आपला दवाखाना केंद्रांना जनतेचा चांगला प्रतिसाद मिळाला. मा. उपमुख्यमंत्री महोदयांनी राज्याच्या सन २०२३ च्या अर्थसंकल्पिय भाषणाच्या वेळी मुंबई महानगरपालिकेच्या धर्तीवर राज्यामध्ये एकूण ७०० ठिकाणी “हिंदुहृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना” स्थापन करण्याची घोषणा केलेली होती. त्या अनुषंगाने मा. मंत्रीमंडळाने दिनांक २८ जुन, २०२३ रोजीच्या बैठकीमध्ये राज्यातील विविध शहरातील झोपडपट्टीमध्ये राहणा-या सर्वसामान्य व गोरगरीब नागरीकांना मोफत आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यात ७०० ठिकाणी हिंदुहृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना स्थापन करण्यासाठी व त्यासाठी आवश्यक असलेल्या अनुदानास मंजुरी देण्याबाबत मान्यता दिलेली आहे व त्यानुसार संदर्भाधिन क्र. (१) येथील दि. ११ जुलै, २०२३ रोजीचा शासन निर्णय निर्गमित केला आहे. सद्यस्थितीत राज्यात एकूण ७०० पैकी ६४५ दवाखाने सुरु असून उर्वरीत ५५ दवाखाने नजीकच्या कालावधीत कार्यान्वित करण्यात येत आहेत. या योजनेच्या खर्चासाठी संदर्भाधिन क्र. (३) येथील प्रस्तावास वित्त व नियोजन विभागाने दिलेल्या मान्यतेच्या अनुषंगाने “हिंदुहृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना” या योजनेसाठी सन २०२५-२६ मध्ये पावसाळी अधिवेशनात लेखाशिर्ष २२१०८०४१ (३१, सहायक अनुदाने वेतनेत्तर) मंजूर करण्यात आलेल्या रु.१००.०० कोटी इतक्या तरतुदीपैकी रु.६०.०० कोटी इतका निधी राज्य आरोग्य सोसायटीस उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय :-

मा. मंत्रीमंडळाने दिनांक २८ जुन, २०२३ रोजीच्या बैठकीमध्ये राज्यातील विविध शहरातील झोपडपट्टीमध्ये राहणा-या सर्वसामान्य व गोरगरीब नागरीकांना मोफत आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यात एकूण ७०० ठिकाणी हिंदुहृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना स्थापन करण्यासाठी व त्यासाठी आवश्यक असलेल्या अनुदानास मंजुरी देण्याबाबत मान्यता दिलेली आहे.

सद्यस्थितीत राज्यात एकूण ७०० पैकी ६४५ दवाखाने सुरु असून उर्वरीत ५५ दवाखाने नजीकच्या कालावधीत कार्यान्वित करण्यात येत आहेत. या योजनेच्या खर्चासाठी सन २०२५-२६ च्या पावसाळी अधिवेशनामध्ये लेखाशिर्ष २२१०५०४१ (३१, सहायक अनुदाने वेतनेतर) मंजूर करण्यात आलेल्या रु.१००.०० कोटी इतक्या तरतुदीपैकी रु.६०.०० कोटी इतका निधी राज्य आरोग्य सोसायटीस वितरीत करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर प्रस्तावावरील खर्च खालील प्रमाणे नमूद लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो सन २०२५-२६ साठी मंजूर करण्यात आलेल्या उपलब्ध तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

(रु.कोटी)

		लेखाशिर्ष	सन २०२५-२६ पावसाळी अधिवेशनात पुरवणी मागणी मंजूर तरतुद	वितरीत करावयाची रक्कम
१	मागणी क्रं.आर-१, (४) (५) हिंदुहृदयसमाट बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना (कार्यक्रम) ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	२२१०५०४१	१००.००	६०.००

४. सदर अनुदान सशर्त असून वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्रमांक: २०१३/प्र.क्र.८५/२०१३/अर्थसंकल्प-३, दिनांक २५ एप्रिल, २०१३ नुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतरच पुढील अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

५. सदर प्रस्तावावरील खर्च शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मधील तरतुदीनुसार आवश्यक तेथे करावयाच्या खरेदीबाबत प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी.

६. सदर शासन निर्णय, नियोजन विभागाचा अनौपचारीक संदर्भ क्र.१८९/का.१४७२, दिनांक ०५ जुन, २०२५ व वित्त विभागाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्रमांक ७०१/२०२५/व्यय-१३, दिनांक ०३ नोव्हेंबर, २०२५ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२६०१२११४३४४९४५१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(विलास बेंड्रे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई / महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-१, मुंबई / महाराष्ट्र-२, नागपूर.
३. आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
४. संचालक, आरोग्य सेवा, आयुक्तालय, मुंबई.
५. सहसंचालक, (तांत्रिक) राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
६. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे .
७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
८. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
९. नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. वित्त विभाग (अर्थसंकल्प)/व्यय-१३, मंत्रालय, मुंबई.
११. कार्यासन अर्थसंकल्प/लेखा, सार्वजनिक आरोग्य विभाग .
१२. निवडनस्ती (रुशआ-१) .